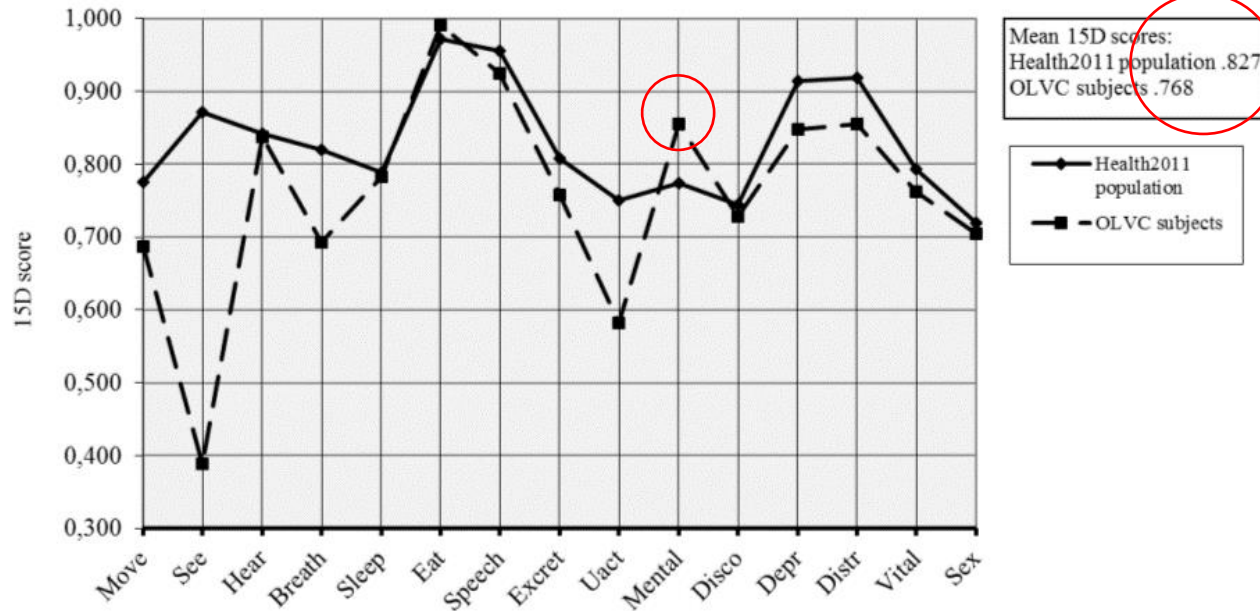

KUULONÄKÖVAMMAISEN ARJESSA

$$1 + 1 = 3$$

- Kuulonäkövammaisella henkilöllä aistivammoista johtuvat vaikeudet arjessa ovat suuremmat ja moninaisemmat kuin kummankin vamman aiheuttamat vaikeudet yhteensä. $1 + 1$ on tällöin 3.
- Ikääntyneillä aistivammat – kuulo, näkö- tai kuulonäkövamma – ovat merkitsevässä yhteydessä elämänlaatuun (Tseng ym. 2018). Mitä vakava-asteisempi aistivamma on, sitä huonompi on hänen elämänlaatunsa sekä subjektiivisilla että objektiivisilla elämänlaatumittareilla mitattuna.
- Niin sanottu kaksoisaistivamma (kuulovamma yhdistyneenä näkövammaan) on yhteydessä heikompaan elämänlaatuun kuin kumpikaan kyseisistä aistivammoista yksinään. (Tseng ym. 2018; Khil ym. 2015).

Health-related quality of life and related factors among older adults with visual impairments

British Journal of Visual Impairment
1–11
© The Author(s) 2019
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/0264619619839737
journals.sagepub.com/home/jvi

Heidi J Siira , Aura AK Falck
and Helvi A Kyngäs
University of Oulu, Finland

Abstract

Aim was to explore the health-related quality of life (HRQoL) and related factors among older adults with visual impairment (VI). A total of 39 independently living subjects aged ≥ 65 years (83 ± 6.5), referred to the Low Vision Center of the Oulu University Hospital, Finland during one year participated in the study. The participants had low vision or blindness as defined by the World Health Organization (WHO). The 15D, a generic HRQoL instrument, was used to assess the HRQoL, and an ophthalmic examination was performed to assess vision. A population-based control group ($n = 1074$) was available for comparison. The mean 15D index scores for the participants and the control group were 0.768 ($SD = 0.089$) and 0.827 ($SD = 0.044$), respectively, ($p < .002$). In the dimensions of move ($p < .05$), see ($p < .001$), breath ($p < .05$), usual activities ($p < .001$), depression ($p < .05$), and distress ($p < .05$), the study participants scored statistically significantly lower than the control group. However, the participants had better mental function scores (0.856 vs 0.773, $p < .05$). Among the participants, there was no difference in the 15D by gender (men 0.755, women 0.774, $p > .05$), habitation (alone 0.768, with someone 0.770, $p > .05$), or age ($r = -.084$), nor did the extent of low vision appear to affect the 15D index in this material. The older adults with VI had poorer 15D index score than Finnish population of equal age, but they scored better in the dimension of mental function. Mental skills may indeed be crucial for independent living despite VI.

Keywords

15D, health-related quality of life, older adults, ophthalmic status, visual impairment

Muistiongelmät tuovat aistivammaisen iäkkään arkeen entistä moninaisempia haasteita:

1+1+1=4?

lökkään vaikeavammaisuus ja oikeus palveluihin?

Mielipide | Lukijan mielipide

Saako iäkäs näkövammainen tarvitsemansa palvelut?

Iäkkäänä näkövammautuneet ovat jäämässä vammaispalvelulain uudistuksessa vammaisuuden perusteella myönnettävien palvelujen ulkopuolelle.

[hs.fi/mielipide/Saako iäkäs
näkövammainen
tarvitsemansa palvelut?](https://hs.fi/mielipide/Saako_iakas_nakovammainen_tarvitsemansa_palvelut?hpid=MIELIPIDE)

Apua ja tukea arkeen - yksilöllisesti

- Asiakkaan näkövamma ja muistioireet vaikuttavat erityisesti hänen **yksilöllisen avuntarpeen arviointiin**. Moniammatillinen yhteistyö ja yhteistyö läheisten kanssa helpottaa avuntarpeen arviointia ja tukitoimien järjestämistä.
- Vertais- ja vapaaehtoistoiminnoilla voidaan tukea niin muistisairasta aistivammaista henkilöä kuin hänen läheistään.
- Voi olla vaikeaa erottaa, johtuvatko arjen haasteet muistiongelmista vai heikentyneestä näöstä.
- Muistioireet tai niiden mahdollisuus kannattaa ottaa puheeksi varhaisessa vaiheessa.
- Näkövamma ei ole este muistitestien tekemiselle, vaikkakin niihin saattaa liittyä haasteita.
- Näkövammaisten henkilöiden aivoterveysten edistämiseksi keskeistä on luoda mahdollisuuksia ja tukea **ravitsemusta, liikuntaa ja sosiaalista osallistumista**.
- Mikkelin seudun Muisti ry:n hallinnoima ja STEA:n rahoittama **Kiikarissa aivoterveys – tietoa ja tukea näkövammaisille -hanke (2019-2021)** on edistänyt näkövammaisten aivoterveyttä sekä tuottanut materiaaleja, joita sekä julkisella että kolmannella sektorilla näkövammaisia muistioireisiä kohtaavat toimijat voivat hyödyntää:
  - [Kiikarissa aivoterveys 1: Ikääntyvien näkövammaisten henkilöiden arvioita terveyskäyttämistään ja siihen vaikuttavista tekijöistä](#)
  - [Kiikarissa aivoterveys 2: Näkövammaisen muistioireinen henkilö julkisen ja kolmannen sektorin asiakkaana.](#)
  - [Kun näkövammaisen henkilön muisti horjuu, avun saaminen ja antaminen ovat yhteistyötä](#)

Lukuvinkki!

Hokkinen, K., Lampela, P. &
Hartikainen, S. (2022).

*Aistivajeiden korjaaminen tulisi
nähdä osana kognition
ylläpitämistä.*

Lääketieteellinen aikakauskirja
Duodecim, 138(3):215-7

Ikääntyneiden kuntoutumista edistävän hoitotyön tutkimus- ja osaamiskeskus

- Sinikka Lotvonen, tutkijatohtori
- Heidi Siira, yliopistonlehtori
- Kaisa Saarela, yliopisto-opettaja
- Maria Korvola, yliopisto-opettaja
- Maria Kääriäinen, professori

Toimintakykyinen ja arvokas vanhuus, vetovoimainen ja mielekäs vanhustyö, tutkimus ikääntyneiden parhaaksi sekä toimiva ja moniammatillinen yhteistyö

OuluGNC® -VERKKOKOULUTUKSET

Koulutuksen käyneille virtuaalinen osaamismerkki ja todistus

TASO 1 (1 op) Osaamista ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseen arjessa	GeroFriend Läheisille, henkilökohtaisille avustajille ym.	GeroFit Ikääntyneille työntekijöille ja eläköityville	GeroCarer Omaishoitajille	GeroSense Kaikille ikääntyneiden aistivammaisten kanssa toimiville
TASO 2 (5 op) Osaamista vaikuttavaan kuntoutumista edistävään hoitotyöhön ja toimintakyvyn arviointiin	GeroNurse Sote-alan ammattilaisille, jotka työskentelevät ikääntyneiden kanssa			
	Kotihoito	Tehostettu palveluasuminen	Sairaala	
TASO 3 (5 op) Osaamista moniammatilliseen yhteistyöhön, kuntoutumista edistävän hoitotyön johtamiseen ja koulutukseen	GeroMentor Tason II käyneille sekä muille kuntoutus- ja hoitotyön ammattilaisille (esim. fysio- ja toimintaterapeutit)		GeroLeader Vanhustyön lähiesihenkilöille	

UNIVERSITY
OF OULU

GEROSENSE

Täydennyskoulutus
1 opintopiste

GeroSense

Tässä koulutuksessa perehdyt ikääntyvän aistivamman henkilön kuntoutumista edistävän hoitotyön erityispiirteisiin.

Koulutuksen sisältö:

1. Ikääntyneiden aistivammaisuus
2. Aistivammaisuuden vaikutukset toimintakykyyn ja elämänlaatuun
3. Aistivamman kohtaaminen ja opastaminen, kommunikaatio
4. Sujuvuutta arkeen – niksejä, huomioita ja apuvälineitä aistivamman itsenäisen arjen tukemiseksi
5. Aistivamman kuntoutuspolku

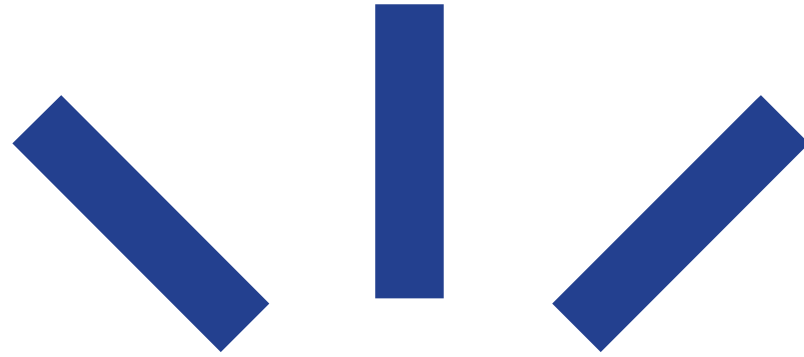
Lue lisää : <https://geronursing.fi/tuote/gerosense/>

Lähteet:

- Alma ym. (2011) Participation of the elderly after vision loss. *Disability and Rehabilitation*, 33(1): 63-72.
- Bergland, A. (2012). Fall risk factors in community-dwelling elderly people. *Norsk Epidemiologi*, 22(2): 151-164.
- Bernabei ym. (2011). Vision and hearing impairments are associated with depressive-anxiety syndrome in Italian elderly. *Aging & Mental Health*, 15(4): 467-474.
- Cimarolli ym (2018). Depressive symptoms in the oldest old: The role of sensory impairments. *Archives in Gerontology and Geriatrics*, 78: 249-254.
- Cimarolli ym. (2016). Anxiety and depression in patients with advanced macular degeneration: current perspectives. *Clinical Ophthalmology*, 10: 55-63.
- Cypel ym. (2017). Vision status, ophthalmic assessment, and quality of life in the very old. *Arquivos Brasileiros de Oftalmologia* 80(3):159-164.
- Heesterbeek ym. (2017). The incidence and predictors of depressive and anxiety symptoms in older adults with vision impairment: a longitudinal prospective cohort study. *Ophthalmic & Physiological Optics*, 37: 385-398.
- Källstrand-Eriksson ym. (2013). Perceived vision-related quality of life and risk of falling among community living elderly people. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 27(2): 433-439.
- Khil, L., Wellman, J. & Berger, K. (2015). Impact of combined sensory impairments on health-related quality of life. *Quality of Life Research*, 24(9): 2099-2103.
- La Grow ym. (2015). The relationship between loneliness and perceived quality of life among older persons with visual impairments. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 109(6): 487-499.
- Lupsakko, T. (2004). Functional visual and hearing impairment in a population aged 75 years and older in the city of Kuopio in Finland. Associations with mood and activities of daily living. *Kuopion yliopiston julkaisuja D. Lääketiede* 342. Väitöskirja.
- Ojamo, M. (2019). *Näkövammarekisterin vuosikirja 2018*. Jyväskylä: Digipaino Kirjaksi.Net.
- Owen ym. (2006). Is the NEI-VFQ-25 a useful tool in identifying visual impairment in an elderly population? *BMC Ophthalmology* 6(24).
- Pérès ym. (2017). Visual loss and subsequent activity limitations in the elderly: The French three-city cohort study. *American Journal of Public Health*, 107(4): 564-569.
- Prince ym.(2014). The burden of disease in older people and implications for health policy and practice. *The Lancet*, 385(9967): 549-562.
- Saarela K, Jämsä J, Falck A, Kyngäs H, Siira H. (2021) The functional ability of older adults with visual impairments – a two-year follow-up study. *Br J Vis Impair*. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0264619621991886>
- Siira, Heidi (2021). Ikääntyneiden näkövammaisten henkilöiden näönkuntoutus, terveyteen liittyvä elämänlaatu ja siihen yhteydessä olevat tekijät: kahden vuoden monimenetelmäinen seurantatutkimus. (Väitöskirja, Oulun yliopisto). (Acta Universitatis Ouluensis Medica D 1612).
- Tseng ym. (2018). Quality of life in older adults with sensory impairments: a systematic review. *Quality of Life Research*, 27(8), 1957-1971. doi: 10.1007/s11136-018-1799-2
- Wood ym. (2011). Risk of falls, injurious falls, and other injuries resulting from visual impairment among older adults with age-related macular degeneration. *Investigative Ophthalmology & Visual Science*, 52(8): 5088-5092.
- World Health Organization. (1973). *The prevention of blindness. Report of a WHO Study Group*. Geneva.
- World Health Organization. (1980). *International Classification of Impairments, Disabilities, and Handicaps. A Manual of Classification*. Geneva.
- World Health Organization (2003). *Prevention of blindness & deafness. Consultation on development of standards for characterization of vision loss and functioning*. Geneva.
- World Health Organization (2011). *World Health Organization. (2011). World report on disability*.

Kiitos!

#Science with arctic attitude

Heidi Siira @SiiraHeidi

heidi.siira@oulu.fi